

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er i hovedtrækkene en genfremsættelse af et i folketingsåret 1989-90 fremsat forslag (jf. lovforslag nr. L 185, Folketingstidende 1989-90, forhandlingerne sp. 6043 og 7087, tillæg A sp. 4845 og tillæg B sp. 2167).

Det fremgår af bestemmelsen i ophavsretslovens § 11, stk. 1, at der af et offentliggjort værk må fremstilles enkelte eksemplarer til privat brug. Tilsvarende må der efter fotografilovens § 5 fremstilles enkelte eksemplarer af et fotografisk billede til privat brug. Disse bestemmelser er baseret på reglerne i Bernerkonventionens Art. 9, der har følgende ordlyd:

»1) Ophavsmænd til litterære og kunstneriske værker, der beskyttes ved denne konvention, har i hele det tidsrum, i hvilket deres rettigheder over originalværket er beskyttet, eneret til at tillade reproduktion af deres værker på enhver måde eller i enhver form.

2) Det er forbeholdt unionslandenes lovgivning at tillade reproduktion af sådanne værker i visse særlige tilfælde under forudsætning af, at en sådan reproduktion ikke på skadelig måde påvirker den normale udnyttelse af værket og ikke på urimelig måde gør indgreb i ophavsmandens legitime interesser.

3) Som reproduktion anses i denne konvention og så enhver lyd- eller billedoptagelse.«

De nævnte bestemmelser kom ind i ophavsrets- og fotografilovene i 1961, hvor lydåndoptagere til almindelig, ikkeprofessionel brug nyligt var introduceret på markedet, og hvor disse apparater kun havde en beskedent udbredelse. Siden er udviklingen gået meget stærkt, ikke mindst med kassetbåndoptagere-ns gennembrud i begyndelsen af 1970'erne, og i dag er båndoptagere hvermandseje. Hertil kommer videobåndoptagere, der først slog igennem længe efter lovens vedtagelse, men som i dag er udbredt i mange hjem.

Denne udvikling har betydet øgede vanskeligheder for de kunstnere, hvis værker og indspilninger bliver kopieret, ikke mindst de danske. Forbrugerne, som kopierer en plade eller en compact disc på

bånd, får et resultat, der i praksis er af lige så god kvalitet som en original. Desuden bliver der i vidt omfang kopieret tv-udsendelser, og ofte bliver kopierne ikke slettet efter en kort tid.

En sådan brug af kulturværdierne er helt lovlig efter bestemmelserne i ophavsretslovens § 11 og fotografilovens § 5, men den sker, uden at de skabende og udøvende kunstnere og fotograferne får nogen betaling for brugen, sådan som de normalt får det, når deres værker og indspilninger bliver udbredt som professionelt kopierede gramfonoplader, compact discs, videogrammer osv. Samtidig mister producenterne, som har satset økonomisk på udbredelsen af disse værker og indspilninger, væsentlige dele af markedet for produktionerne. Derfor betyder den private kopiering en langsom tyndslidning af kulturlivet. Betydningen heraf føles især af de kunstnere, der ikke opnår de store indtægter i kraft af en bred popularitet, og af de producenter, som mister muligheden for at satse på »smalle« produktioner.

Der er mange kunstnere, som yder værdifulde og uundværlige bidrag til dansk kultur, både på plader, film og i fjernsyn, men som ikke herigennem tjener nok til at opretholde en økonomisk rimeligt sikret tilværelse. Når dette er tilfældet, er det en grundlæggende uretfærdighed, at andre kan tjene store summer på at markedsføre båndoptagere og bånd, som bruges til at udnytte kunstnernes indsats, uden at der betales noget for det.

Situationen vil blive endnu mere urimelig i løbet af kort tid, idet f.eks. digitale båndoptagere nu er introduceret på det danske marked. Det vil betyde, at forbrugerne har adgang til et apparatur, som kan fremstille kopier, der er helt identiske med originalen. Selv om der stadig hersker nogen tvivl om, hvilken teknisk standard der vil blive almindelig for sådanne båndoptagere, er det givet, at de i løbet af en kortere årrække vil vinde almindeligt indpas. I forbindelse med indførelsen af digitale båndoptagere kan der også forventes indbygget spærreordninger, men disse vil kun hindre kopiering af kopier. Udviklingen vil derfor fortsat bidrage til at gøre livet stadig vanskeligere for dansk musik.